

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ
ВАЗИРЛИГИ

HEMIS OTM ахборот тизимидан фойдаланиш

ҚЎЛЛАНМАСИ

Ушбу қўлланма OTM талабалари ва
профессор ўқитувчиларини ахборот
tizимига киритиш учун мўлжалланган

ТОШКЕНТ 2020

МУНДАРИЖА

Тизимга кириш

1. ОТМ структураси маълумотларини шакллантириш

1.1. ОТМ ҳақидаги маълумотларни киритиш

1.2. Факультетлар рўйхатини шакллантириш

1.3. Кафедралар рўйхатини шакллантириш

2. Ўқитувчилар базасини яратиш

2.1. Ўқитувчилар рўйхатини шакллантириш

2.2. Ўқитувчилар меҳнат маълумотларини шакллантириш

3. Талабалар базасини яратиш

3.1. Мутахассиликлар рўйхатини шакллантириш

3.2. Ўқув йиллари рўйхатини шакллантириш

3.3. Ўқув режалар рўйхатини шакллантириш

3.4. Семестрлар рўйхатини шакллантириш

3.5. Академик гуруҳлар рўйхатини шакллантириш

3.6. Талабалар рўйхатини шакллантириш

3.7. Талабаларни гуруҳга бириктириш

4. Маълумотларни синхронизация қилиш

4.1. Синхронизация логларини кўриш

4.2. Маълумотларни синхронизация қилиш

HEMIS

Олий таълим жараёнларини бошқариш ахборот тизими

HEMIS ахборот тизими иккита платформадан иборат бўлиб қуйидагича ташкил этилган:

- HEMIS Вазирлик: - тизим вазирлик серверига жойлаштирилган бўлиб, олий таълим классификаторларини юритиш, олий таълим муассасаларига жорий қилинган HEMIS ОТМ ахборот тизимларидаги маълумотларни синхронизация қилиш, автоматик равишда улардан маълумотларни йиғиш, вазирлик раҳбариятига турли шаклдаги хисоботларни ва олий таълим индикаторларини тақдим қилиш вазифаларини амалга оширади;

- HEMIS ОТМ: - тизим олий таълим муассасаларининг серверларига жойлаштирилган бўлиб, ОТМларнинг административ ва ўқув фаолиятларини автоматлаштириш, ўқув жараёнларини ташкил этиш ва бошқариш ҳамда HEMIS Вазирлик ахборот тизимига тегишли маълумотларни юклаш вазифаларини бажаради.

HEMIS Вазирлик ва HEMIS ОТМ ахборот тизимлари ўзаро интеграция қилинган бўлиб, улар ўртасида Tas-IX ички интернет тармоғи орқали ўзаро ахборот алмашиш механизми жорий қилинган.

Ушбу тизимдан фойдаланиш қўлланмаси HEMIS ОТМ ахборот тизимидан фойдаланиш ва унда тегишли маълумотларни шакллантириш учун хизмат қилади.

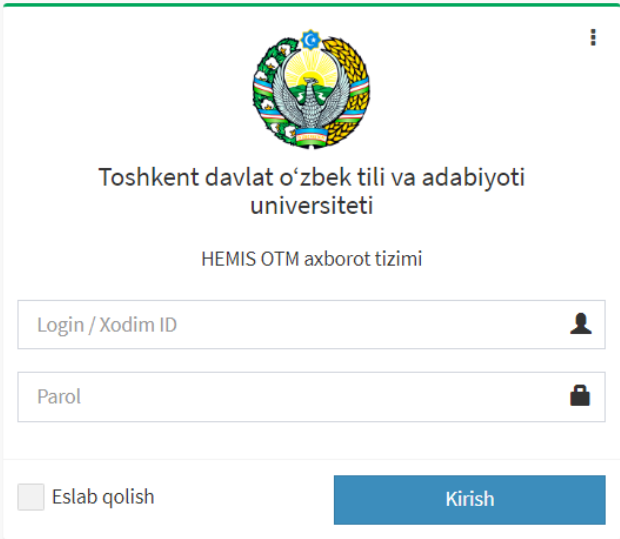
Тизимда маълумотларни шакллантириш ушбу қўлланма мундарижасида келтирилган тартибда **қатъий** амалга оширилиши зарур.

Ушбу қўлланма тизим жорий этилмаган олий таълим муассасалари учун мўлжалланган.

Тизимга кириш

HEMIS OTM ахборот тизимига кириш <http://999.hemis.uz> кўринишидаги боғланиш орқали амалга оширилади. Бунда 999 рақами ҳар бир отмнинг вазирлик ахборот тизимидаги идентификацион коди ҳисобланади.

HEMIS OTM ахборот тизимига кириш учун бирор турдаги интернет браузер орқали тегишли интернет боғланишга мурожат қилинади ва пайдо бўлган аутентификация ойнасига (1-расм) зарурий логин ва парол киритилади. Шундан сўнг тизимнинг асосий иш ойнаси очилади.

1-расм. HEMIS OTM ахборот тизимининг кириш ойнаси

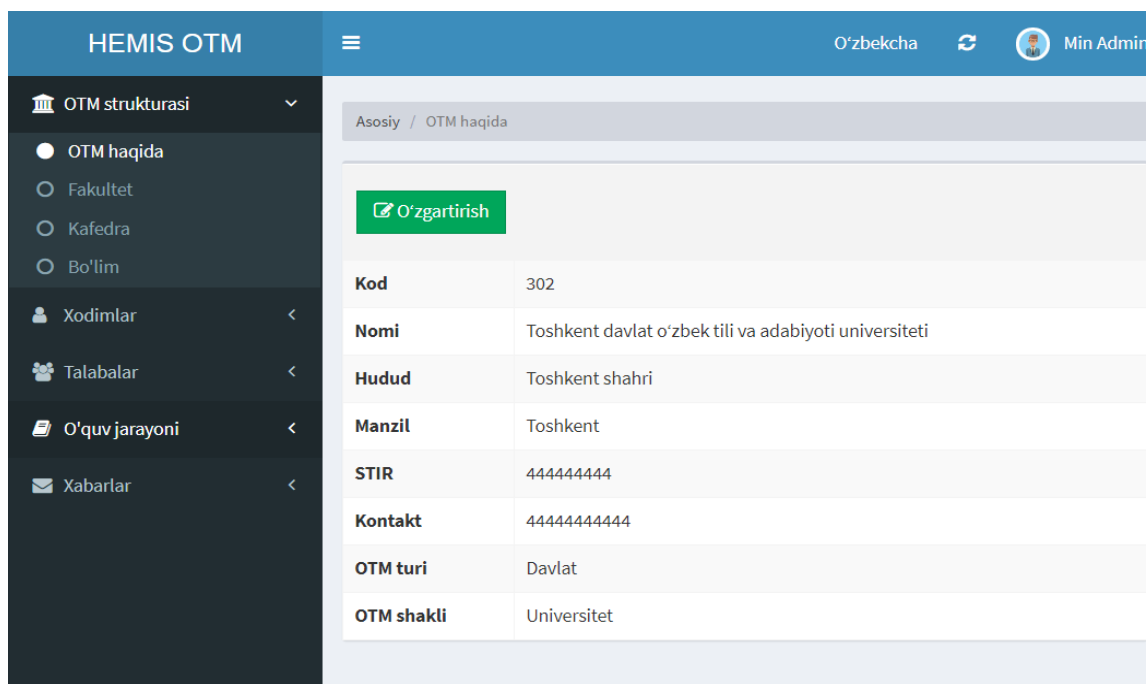
1. OTM структураси маълумотларини шакллантириш

OTM структурасидаги маълумотларни шакллантириш тизимга киритиладиган профессор-ўқитувчилар ва талабаларнинг қайси бир бўлинмага тегишли эканлигини аниқлаш имконини беради.

OTM структурасидаги маълумотларни шакллантириш учун отм ҳақидаги маълумотларни, факультетлар ва кафедралар рўйхатини шакллантириш зарур бўлади.

1.1. OTM ҳақидаги маълумотларни киритиш

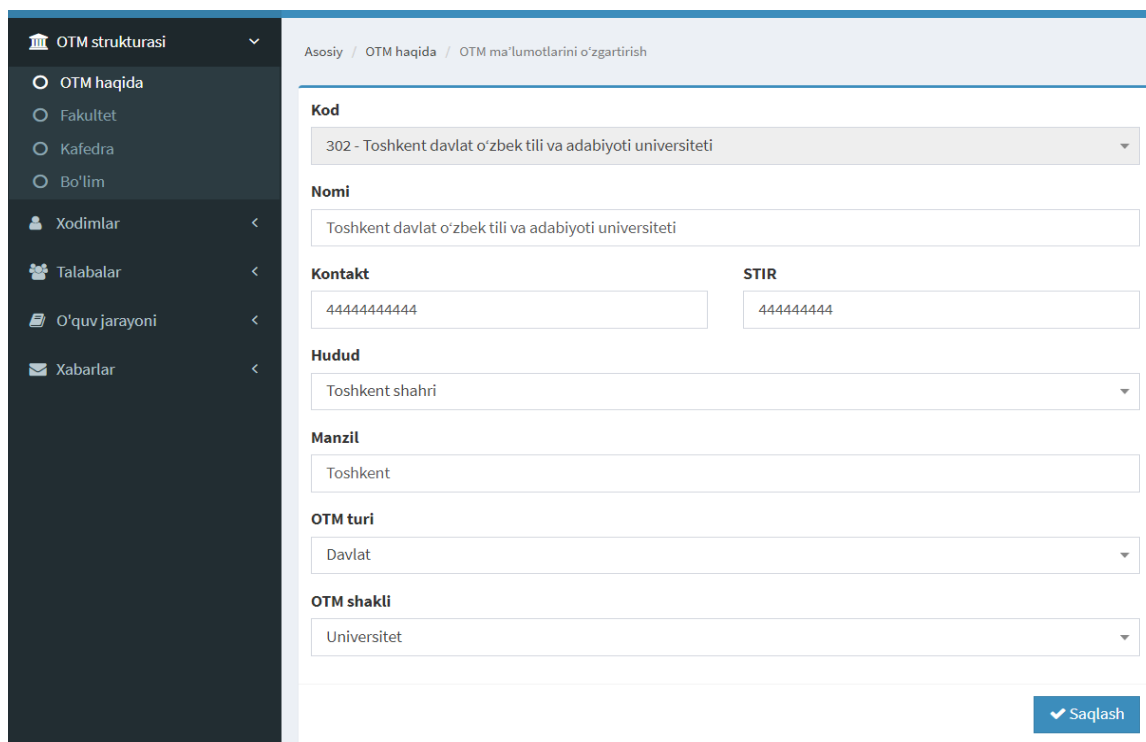
OTM ҳақидаги маълумотларни киритиш ахборот тизимининг “OTM структураси / OTM ҳақида” менюси орқали амалга оширилади. Бунда 1.1-расмдаги ойнадан **Ўзгартириш** кнопкиси босилади ва янги очилган маълумотларни ўзгартириш ойнасига (1.2-расм) тегишли маълумотлар киритилади ва **Сақлаш** кнопкиси босилади.

The screenshot shows the 'HEMIS OTM' interface. On the left is a sidebar menu with 'OTM strukturasi' expanded, showing 'OTM haqida' as the selected item. The main content area has a breadcrumb 'Asosiy / OTM haqida' and a green 'O'zgartirish' button. Below it is a table with the following data:

Kod	302
Nomi	Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti
Hudud	Toshkent shahri
Manzil	Toshkent
STIR	444444444
Kontakt	44444444444
OTM turi	Davlat
OTM shakli	Universitet

1.1-расм. OTM ҳақидаги маълумотларни кўриш ойнаси

The screenshot shows the 'OTM ma'lumotlarini o'zgartirish' page. The breadcrumb is 'Asosiy / OTM haqida / OTM ma'lumotlarini o'zgartirish'. The form contains the following fields:

- Kod**: A dropdown menu showing '302 - Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti'.
- Nomi**: A text input field containing 'Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti'.
- Kontakt**: A text input field containing '44444444444'.
- STIR**: A text input field containing '444444444'.
- Hudud**: A dropdown menu showing 'Toshkent shahri'.
- Manzil**: A text input field containing 'Toshkent'.
- OTM turi**: A dropdown menu showing 'Davlat'.
- OTM shakli**: A dropdown menu showing 'Universitet'.

At the bottom right of the form is a blue 'Saqlash' button.

1.2-расм. OTM ҳақидаги маълумотларни ўзгартириш ойнаси

Ушбу ОТМ маълумотларини киритиш тизимдан фойдаланиш даврида бир марта амалга оширилади ва заруратга қараб кейинчалик яна ўзгартирилиши мумкин.

1.2. Факультетлар рўйхатини шакллантириш

Факультетлар рўйхатини киритиш ахборот тизимининг “ОТМ структураси / Факультет” менюси орқали амалга оширилади.

Факультетни киритиш

Факультетни киритиш учун 1.3-расмда келтирилган ойнанинг ўнг томонидаги панелда жойлашган майдонларга факультетнинг номи, коди ва турини киритиш талаб этилади. Барча маълумотлар киритиб бўлингандан сўнг **Сақлаш** тугмасини босиш орқали факультет рўйхатга қўшилади.

The screenshot shows the HEMIS OTM interface. On the left is a sidebar with a menu. The main area displays a table of faculties and a form to add a new one.

Kod	Nomi	Turi	Faol
302-101	Axborot texnologiyalari	Mahalliy	☒
1-1 / jami 1 ta			

The form on the right has the following fields:

- Nomi**: Text input with value "Amamliy matematika"
- Kod**: Text input with value "302-102"
- Turi**: Dropdown menu with value "Mahalliy"
- Saqlash**: Button with a checkmark icon.

1.3-расм. Факультетларни киритиш ойнаси

The screenshot shows the HEMIS OTM interface. On the left is a sidebar with a menu. The main area displays a table of faculties and a form to edit an existing one.

Kod	Nomi	Turi	Faol
302-101	Axborot texnologiyalari	Mahalliy	☒
302-102	Amamliy matematika	Mahalliy	☒
1-2 / jami 2 ta			

The form on the right has the following fields:

- Nomi**: Text input with value "Axborot texnologiyalari"
- Kod**: Text input with value "302-101"
- Turi**: Dropdown menu with value "Mahalliy"
- Bekor**: Button
- O'chirish**: Button with a red background
- Saqlash**: Button with a checkmark icon

1.4-расм. Факультетларни ўзгартириш ойнаси

Факультет коди уникал бўлиши керак, унинг бир хил бўлиб қолмаслигини ҳисобга олиб кетма-кет рақамлаш талаб этилади.

Факультет турларининг бир неча хил кўриниши мавжуд:

- Маҳаллий – ОТМ структурасидаги ўзига тегишли факультетлар;
- Қўшма – ОТМ структурасидаги бошқа ОТМлар билан ҳамкорликда очилган факультетлар;
- Бошқа – ҳар икки турга ҳам кирмайдиган бошқа турдаги факультетлар.

Факультетни ўзгартириш ёки ўчириш

Мавжуд факультетни ўзгартириш ёки ўчириш учун 1.4-расмдаги рўйхатда келтирилган факультет номига босилади. Шундан сўнг факультет тўғрисидаги маълумотлар ойнанинг ўнг томонидаги маълумотларни киритиш майдонларига юкланади.

Факультетни ўзгартириш учун тегишли майдондаги маълумотлар таҳрирланади ва **Сақлаш** тугмаси босилади.

Факультетни ўчириш учун панелдаги **Ўчириш** тугмаси босилади ва ўчириш тасдиқланади. Тизим, маълумотлар базасида ўчирилаётган факультетга боғланган бошқа маълумотлар мавжуд бўлмаган тақдирда факультетни ўчиришга рухсат беради. Акс ҳолда дастлаб факультетга боғланган маълумотларни (кафедра, талаба, ўқитувчи, ўқув режа, гуруҳлар) ўчириш сўнгга факультетни ўчириш амалга оширилади.

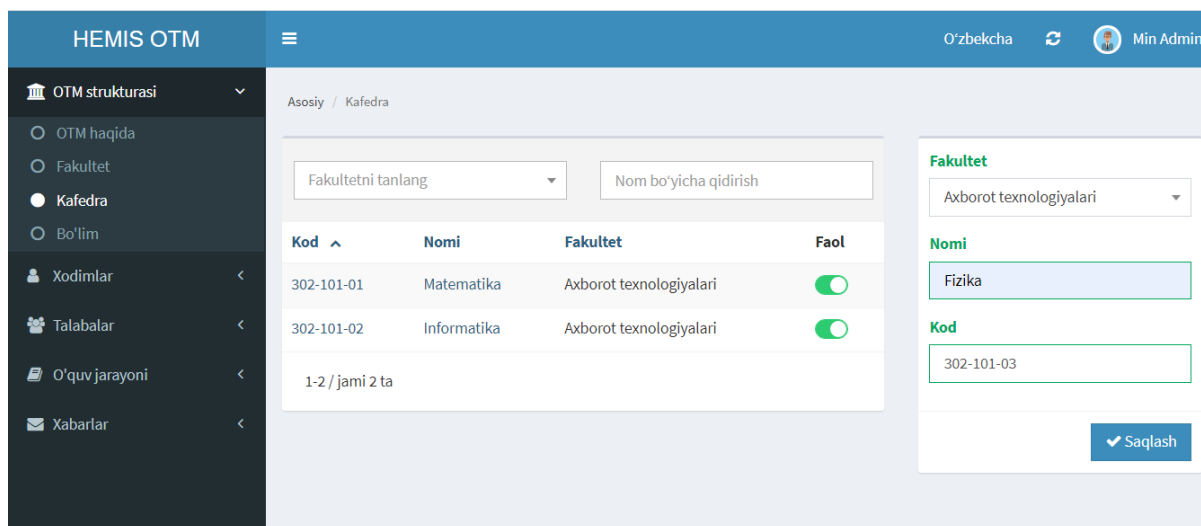
Маълумотларни киритиш панелига юкланган маълумотларни бекор қилиш учун **Бекор** тугмаси босилади.

1.3. Кафедралар рўйхатини шакллантириш

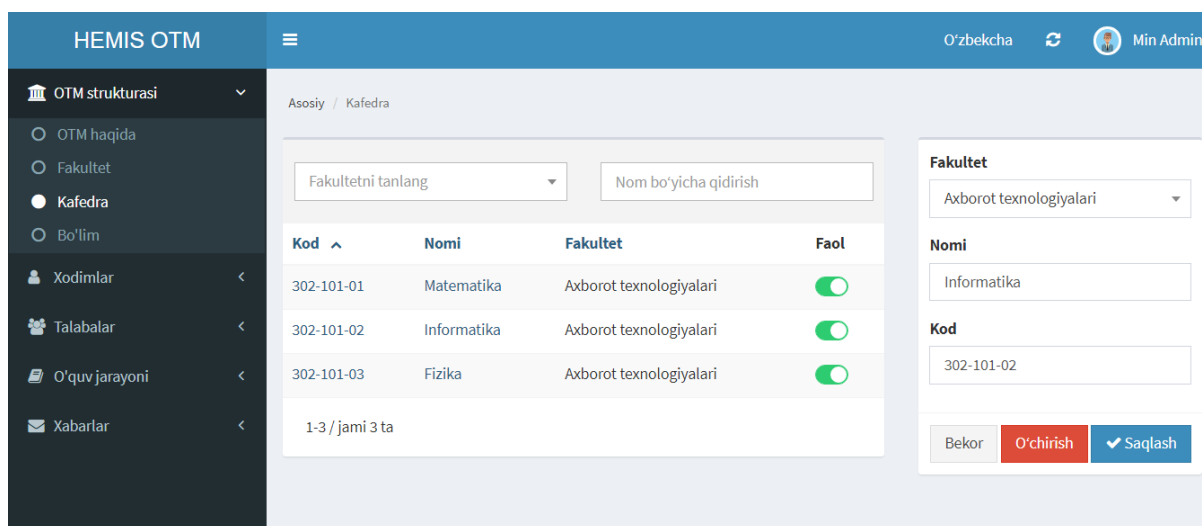
Кафедралар рўйхатини киритиш ахборот тизимининг “**ОТМ структураси / Кафедра**” менюси орқали амалга оширилади.

Кафедрани киритиш

Кафедралар рўйхати факультетлар кесимида шакллантирилади. Кафедрани киритиш учун 1.5-расмда келтирилган ойнанинг ўнг томонидаги панелда жойлашган майдонларга тегишли факультет номи, кафедранинг номи ва коди киритилади. Барча маълумотлар киритиб бўлингандан сўнг **Сақлаш** тугмасини босиш орқали кафедра рўйхатга қўшилади. Кафедра коди уникал бўлиши керак, унинг бир хил бўлиб қолмаслигини ҳисобга олиб кетма-кет рақамлаш талаб этилади.

1.5-расм. Кафедраларни киритиш ойнаси

1.6-расм. Кафедраларни ўзгартириш ойнаси

Кафедрани ўзгартириш ёки ўчириш

Мавжуд кафедрани ўзгартириш ёки ўчириш учун 1.6-расмдаги рўйхатда келтирилган кафедра номига босилади. Шундан сўнг кафедра тўғрисидаги маълумотлар ойнанинг ўнг томонидаги маълумотларни киритиш майдонларига юкланади.

Кафедра маълумотларини ўзгартириш учун тегишли майдондаги маълумотлар таҳрирланади ва **Сақлаш** тугмаси босилади.

Кафедрани ўчириш учун панелдаги **Ўчириш** тугмаси босилади ва ўчириш тасдиқланади. Кафедрани тизимда унга боғланган бошқа маълумотлар мавжуд бўлмаган тақдирда ўчириш мумкин. Акс ҳолда дастлаб кафедрага боғланган маълумотларни (кафедра ўқитувчилари) ўчириш сўнгра кафедрани ўчириш амалга оширилади.

Маълумотларни киритиш панелига юкланган маълумотларни бекор қилиш учун **Бекор** тугмаси босилади.

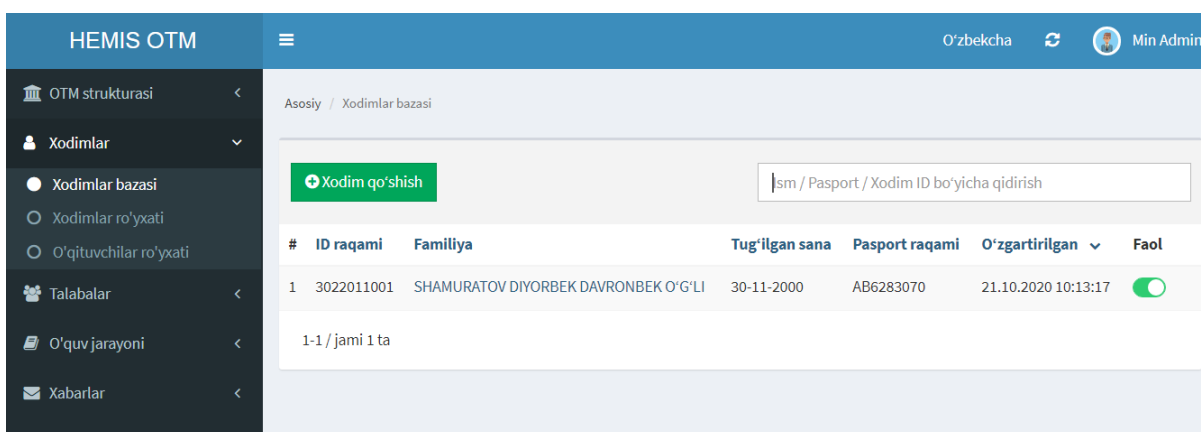
2. Ўқитувчилар базасини яратиш

Ҳар бир ОТМ томонидан тизимда ўқитувчилар базасини шакллантириш орқали вазирлик ахборот тизимида ОТМлар кесимида ўқитувчиларнинг статистик ҳисоботлари шаклланади.

Ўқитувчилар маълумотлари базасини шакллантириш учун ўқитувчиларнинг шахсий маълумотлари ва меҳнат фаолиятига оид маълумотларни киритиш зарур бўлади.

2.1. Ўқитувчилар рўйхатини шакллантириш

Ўқитувчилар маълумотларни киритиш ахборот тизимининг “Ходимлар / Ходимлар базаси” менюси орқали амалга оширилади. Бунда 2.1-расмдаги ойнадан **Ходим қўшиш** тугмаси босилади ва экранга юкланган маълумотларни киритиш ойнасига (1.2-расм) тегишли маълумотлар киритилади ва **Сақлаш** кнопкаси босилади.

2.1-расм. Ўқитувчилар базаси ойнаси

Ўқитувчилар маълумотларини киритиш

Ўқитувчилар маълумотларини киритиш учун 2.1-расмдаги **Ходим қўшиш** тугмаси босилади ва 2.2-расмдаги ўқитувчига тегишли бўлган қуйидаги маълумотлар майдонларга киритилади:

- Фуқаролик: ўқитувчининг фуқаролигига қараб ушбу маълумотлардан бири танланади - ЎзР фуқароси, Хорижий фуқаро, Фуқаролиги йўқ шахс;
- Паспорт рақам: ўқитувчининг паспорт серияси ва рақами;
- ЖШПР (ПНФЛ): ўқитувчининг паспортидаги 14 рақамдан иборат персонал рақами;

- Фамилия, исми ва отасининг исми: ўқитувчининг фамилияси, исми ва шарифи;
- Туғилган сана: ўқитувчининг туғилган санаси;
- Жинс: ўқитувчининг жинси;
- Уй манзили: ўқитувчининг яшаш манзили;
- Мутахассислик: ўқитувчининг мутахассислиги;
- Илмий даража: ўқитувчининг илмий даражасига қараб ушбу маълумотлардан бири танланади - Фан номзоди PhD, фан доктори DSc, Даражасиз;
- Илмий унвон: ўқитувчининг илмий унвонига қараб ушбу маълумотлардан бири танланади - Доцент, Катта илмий ходим, Профессор, Унвонсиз;
- Ишга кирган йили: ўқитувчининг охириги тузилган шартномасидаги йил;
- Электрон почтаси: ўқитувчининг электрон почта манзили;
- Телефон рақами: ўқитувчининг телефон рақами.

Ўқитувчи маълумотларини киритишда айрим шахсий маълумотлар автоматик равишда паспорт маълумотлари базасидан олиниши ёки қўлда киритилиши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси фуқароси бўлган ўқитувчилар учун паспорт серияси, рақами ва 14 рақамдан иборат ПНФЛ коди тўғри киритилиб майдон ёнидаги лупа кнопкаси босилганда ушбу шахснинг персонал маълумотлари республика паспорт маълумотлари базаси билан солиштирилади. Агар паспорт маълумотлари базасида ушбу ўқитувчи мавжуд бўлса у ҳолда ўқитувчининг маълумот киритиш ойнасидаги шахсий маълумотларининг бир қисми автоматик равишда тўлдирилади. Агар ўқитувчи паспорт маълумотлари базасида топилмаса ёки база билан боғланиш мавжуд бўлмаса ёки ўқитувчи хорижий давлат фуқароси бўлса ёки ўқитувчи фуқаролиги йўқ шахс бўлса у ҳолда бу ўқитувчининг барча маълумотлари қўлда киритилади.

Ўқитувчининг барча маълумотлари киритиб бўлингандан сўнг **Сақлаш** тугмасини босиш орқали киритилган маълумотлар базага сақланади ва ўқитувчи рўйхатда пайдо бўлади.

Мухим!!! Ўқитувчи сақланаётган вақтда тизим автоматик равишда вазирлик тизими билан боғланиб ўқитувчи учун 10 хонали уникал ID рақам олади (2.1-расм). Агар ўқитувчи сақлансаю лекин ID рақами олинмаган бўлса демак шу вақтда тизимлараро алоқа бўлмаган бўлади, шундай ҳолларда

маълум вақтдан кейин тизимнинг синхронизация функциясини ишга тушириш зарур (Тизим / Синхронизация статус - менюси). Барча ўқитувчилар киритилган вақтда уларнинг ID кодлари мавжудлигига эътибор қаратиб бориш зарур.

HEMIS OTM

O'zbekcha

Min Admin

Asosiy / Xodimlar bazasi / Xodim yaratish

Fuqarolik
O'zbekiston Respublika...

Pasport raqami

JShPR-kod

Rasm

Familiya

Ismi

Otasining ismi

Tug'ilgan sana
YYYY-MM-DD

Jins
Erkak

Uy manzili

Mutaxassislik

Ilmiy daraja
Darajasiz

Ilmiy unvon
Unvonsiz

Ishga kirgan yili
2020

Email

Telefon

Saqlash

2.2-расм. Ўқитувчилар маълумотларини киритиш ойнаси

HEMIS OTM

O'zbekcha

Min Admin

Asosiy / Xodimlar bazasi / SHAMURATOV DIYORBEK DAVRONBEK O'G'LI

O'zgartirish

Rasm

ID raqami
3022011001

Ismi
DIYORBEK

Familiya
SHAMURATOV

Otasining ismi
DAVRONBEK O'G'LI

Tug'ilgan sana
30-11-2000

Pasport raqami
AB6283070

JShPR-kod
53011007110034

Mutaxassislik
Dasturchi

Ilmiy unvon
Unvonsiz

Ilmiy daraja
Darajasiz

Yaratilgan
21.10.2020 10:13:17

Bo'linma

Kafedra

#	Kafedra / Bo'lim	Stavka	Lavozim	Status
Xech narsa topilmadi				

2.3-расм. Ўқитувчилар маълумотларини кўриш ойнаси

2.4-расм. Ўқитувчилар маълумотларини ўзгартириш ойнаси

Ўқитувчилар маълумотларини кўриш

Ўқитувчи маълумотларини кўриш учун ходимлар базасидаги ўқитувчилар рўйхатидан (2.1-расм) тегишли ўқитувчи фамилиясига сичқонча тугмаси босилади ва 2.3-расмда келтирилганидек ўқитувчига тегишли бўлган маълумотлар экранга юкланади.

Ўқитувчилар маълумотларини ўзгартириш ёки ўчириш

Ўқитувчи маълумотларини ўзгартириш учун ходимлар базасидаги ўқитувчилар рўйхатидан (2.1-расм) тегишли ўқитувчи фамилияси устига сичқонча тугмаси босилади.

Шундан сўнг 2.3-расмда тасвирланган ўқитувчилар маълумотларини кўриш ойнаси очилади. Ўқитувчи маълумотларини ўзгартириш ёки ўчириш учун ушбу ойнадаги **Ўзгартириш** тугмаси босилади.

Ўқитувчи маълумотларини **ўзгартириш** учун 2.4-расмда келтирилган ойнадаги тегишли маълумотлар тахрирланади ва **Сақлаш** тугмаси босилади.

Ўқитувчи маълумотларини **ўчириш** учун 2.4-расмда келтирилган ойнадаги **Ўчириш** тугмаси босилади ва ўчириш тасдиқланади. Шундан сўнг ўқитувчининг идентификацион рақами ўчирилади ва шу ўқитувчига тегишли бўлган маълумотлар вазирлик тизими базасидан олиб ташланади.

Ўқитувчининг қолган шахсий маълумотлари тизимда қайта фойдаланиш мақсадида базада сақланиб қолади.

2.2. Ўқитувчилар меҳнат маълумотларини шакллантириш

Ўқитувчиларнинг меҳнат маълумотларини маълумотларни шакллантириш ахборот тизимининг “Ходимлар / Ходимлар базаси” менюси орқали амалга оширилади. Бунда 2.1-расмдаги ойнадан **Ходим фамилияси** устига босилади ва ўқитувчи маълумотларини кўриш ойнаси ўтилади.

Ўқитувчи меҳнат маълумотларини киритиш

Ўқитувчи меҳнат маълумотларини киритиш учун 2.5-расмда тасвирланган ўқитувчи маълумотларини кўриш ойнасидан **+Кафедра** тугмаси босилади.

Ўқитувчи меҳнат маълумотларини киритиш учун 2.6-расмда келтирилганидек тегишли майдонларга қуйидаги маълумотлар киритилиши керак:

Ходим: ўқитувчи Ф.И.Ш. автоматик киритилади;

- Лавозим: ўқитувчига тегишли лавозим танланади;
- Кафедра: ўқитувчи фаолият олиб борадиган кафедра танланади;
- Ходим тури: ходимлар тоифаси автоматик танланади;
- Меҳнат шакли: ўқитувчига тегишли меҳнат шакли танланади;
- Меҳнат ставкаси: ўқитувчига тегишли меҳнат ставкаси танланади;
- Статуси: ўқитувчи меҳнат статуси танланади;
- Контракт рақами: ўқитувчининг контракт рақами киритилади;
- Контракт санаси: ўқитувчининг контракт санаси киритилади.

Барча талаб этилган маълумотлар киритиб бўлингандан сўнг **Сақлаш** тугмасини босиш орқали маълумотлар базага сақланади ва ўқитувчи кафедраларга бириктирилган ўқитувчилар рўйхатида пайдо бўлади.

Мухим!!! Тизимда ўқитувчиларни кафедраларга бириктириш ва меҳнат маълумотларини киритиш муҳим ҳисобланади. Чунки шу маълумотлар асосида вазирлик тизимида ўқитувчиларнинг турли шаклдаги ҳисоботлари шаклланади, масалан: кафедралар кесимида ўқитувчилар сони, меҳнат шакллари ва ставкаси бўйича ўқитувчилар сони.

HEMIS OTM

O'zbekcha

Min Admin

OTM strukturasi

Xodimlar

Xodimlar bazasi

Xodimlar ro'yxati

O'qituvchilar ro'yxati

Talabalar

O'quv jarayoni

Xabarlar

Asosiy / Xodimlar bazasi / SHAMURATOV DIYORBEK DAVRONBEK O'G'LI

O'zgartirish

+ Bo'linma

+ Kafedra

#	Kafedra / Bo'lim	Stavka	Lavozim	Status
Xech narsa topilmadi				

Rasm

ID raqami

3022011001

Ismi

DIYORBEK

Familiya

SHAMURATOV

Otasining ismi

DAVRONBEK O'G'LI

Tug'ilgan sana

30-11-2000

Pasport raqami

AB6283070

JShPR-kod

53011007110034

Mutaxassislik

Dasturchi

Ilmiy unvon

Unvonsiz

Ilmiy daraja

Darajasiz

Yaratilgan

21.10.2020 10:13:17

2.5-расм. Ўқитувчи маълумотларини кўриш ойнаси

HEMIS OTM

O'zbekcha

Min Admin

OTM strukturasi

Xodimlar

Xodimlar bazasi

Xodimlar ro'yxati

O'qituvchilar ro'yxati

Talabalar

O'quv jarayoni

Xabarlar

Asosiy / O'qituvchilar ro'yxati / SHAMURATOV DIYORBEK DAVRONBEK O'G'LI

Xodim

SHAMURATOV DIYORBEK DAVR...

Lavozim

Stajer-o'qituvchi

Kafedra / Bo'lim

Fizika

Xodim turi

Professor-o'qituvchi xodim

Mehnat shakli

Asosiy ish joy

Stavka

1,00 stavka

Status

Ishlamqda

Kontrakt raqami

Kontrakt sanasi

Saqlash

2.6-расм. Ўқитувчи маълумотларини киритиш ойнаси

Ўқитувчи меҳнат маълумотларини ўзгартириш ёки ўчириш

Ўқитувчи меҳнат маълумотларини ўзгартириш ёки ўчириш тизимнинг “Ходимлар базаси / Ўқитувчилар рўйхати” менюси орқали амалга оширилади.

Бунинг учун ўқитувчилар меҳнат маълумотлари рўйхатидан (2.7-расм) тегишли ўқитувчи фамилияси устига сичқонча тугмаси билан босилади.

Шундан сўнг 2.8-расмда тасвирланган ўқитувчи меҳнат маълумотларини ўзгартириш ойнаси очилади.

HEMIS OTM

O'zbekcha

Min Admin

Asosiy / O'qituvchilar ro'yxati

Kafedrani tanlang

ism / Pasport / Xodim ID bo'yicha qidirish

#	Xodim	Kafedra	Lavozim	Stavka	Status	O'zgartirilgan	Faol
1	SHAMURATOV DIYORBEK DAVRONBEK O'G'LI	Informatika	Professor	1,00 stavka	Ishlamogda	24.10.2020 15:19:23	☒

1-1 / jami 1 ta

2.7-расм. Ўқитувчи меҳнат маълумотлари рўйхатини кўриш ойнаси

HEMIS OTM

O'zbekcha

Min Admin

Asosiy / O'qituvchilar ro'yxati / SHAMURATOV DIYORBEK DAVRONBEK O'G'LI

Xodim: SHAMURATOV DIYORBEK DAVRONBEK O'G'LI

Lavozim: Professor

Kafedra / Bo'lim: Informatika

Xodim turi: Professor-o'qituvchi xodim

Mehnat shakli: Asosiy ish joy

Stavka: 1,00 stavka

Status: Ishlamogda

Kontrakt raqami: 1001

Kontrakt sanasi: 2020-10-10

O'chirish Saqlash

2.8-расм. Ўқитувчи меҳнат маълумотларини ўзгартириш ойнаси

Ўқитувчи меҳнат маълумотларини ўзгартириш учун ушбу ойнадаги тегишли маълумотлар таҳрирланади ва **Сақлаш** тугмасини босиш орқали маълумотлар сақланади.

Ўқитувчи меҳнат маълумотларини ўчириш учун ушбу ойнадаги **Ўчириш** тугмасини босилади ва ўчириш тасдиқланади. Ўқитувчи меҳнат маълумотлари ўчирилгандан сўнг ўқитувчининг фамилияси ўқитувчи меҳнат маълумотларини рўйхатидан йўқолади.

Шундан сўнг ўқитувчини қайтадан бошқа кафедрага бириктириш ва меҳнат маълумотларини қайтадан киритиш мумкин.

3. Талабалар базасини яратиш

Ҳар бир ОТМ томонидан тизимда талабалар базасини шакллантириш орқали вазирлик ахборот тизимида ОТМлар кесимида талабаларнинг статистик ҳисоботлари шакллантирилади.

Талабалар маълумотларининг базасини шакллантириш учун талабаларнинг шахсий маълумотлари, мутахассисликлари, академик гуруҳлари ва таълим маълумотларини киритиш зарур.

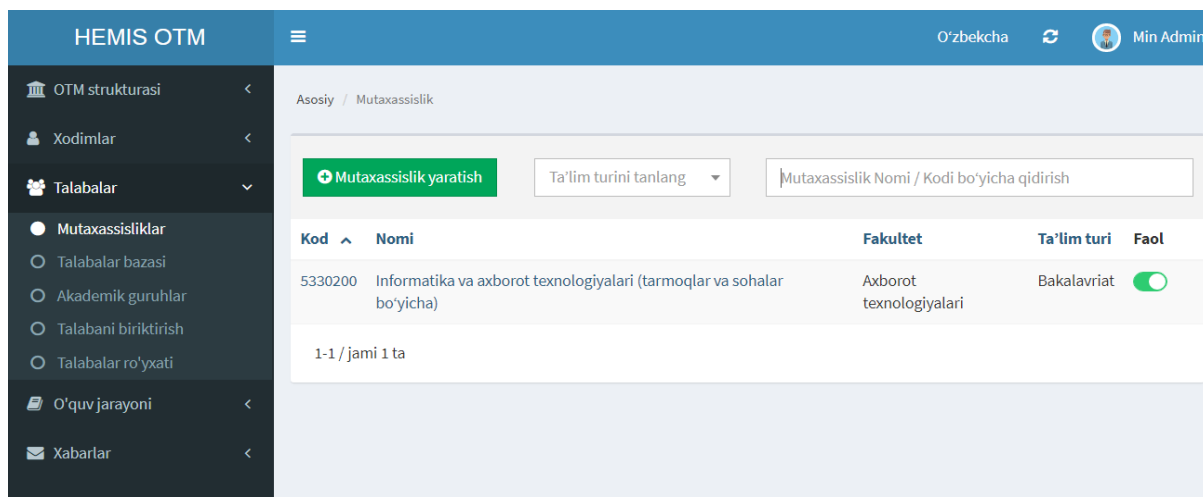
Талабалар базаси маълумотларини шакллантириш қуйидаги кетма-кетлик бўйича **қатъий** амалга оширилиши зарур:

1. Мутахассисликлар: ОТМда талабалар таҳсил олаётган бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари рўйхатини киритиш;
2. Ўқув йили: жорий ўқув йилини киритиш (ўқув йили бошида бир марта амалга оширилади);
3. Ўқув режа: талабалар таҳсил олаётган таълим йўналишлари ва мутахассисликларнинг турли таълим шакллари (кундузги, сиртки, кечки ва бошқа) тегишли ўқув режалари рўйхатини шакллантириш. Мутахассисликнинг ҳар бир таълим шакли учун ўқув режалар алоҳида киритилади);
4. Семестрлар: ҳар бир ўқув режанинг семестрлари рўйхатини шакллантириш (одатда ўқув режани яратишда семестрлар рўйхатини тизим автоматик шакллантиради);
5. Академик гуруҳлар: талабалар таҳсил оладиган академик гуруҳлар рўйхатини киритиш;
6. Талабалар базаси: талабалар шахсий маълумотларини киритиш ва рўйхатини шакллантириш;
7. Талабани бириктириш: талабаларни академик гуруҳларга бириктириш ва таълим маълумотларини шакллантириш.

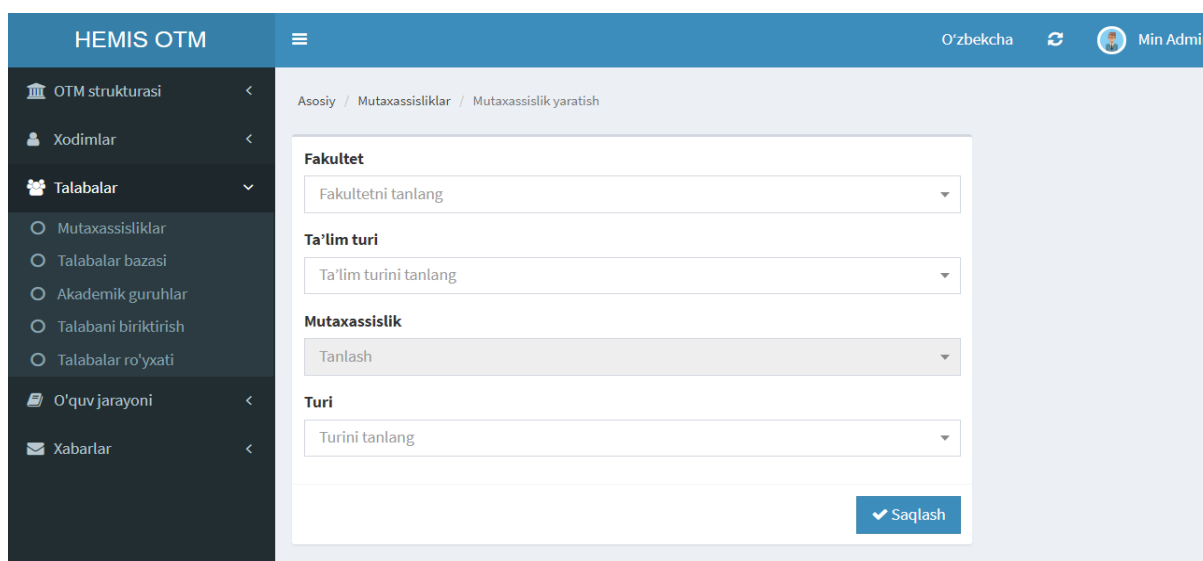
3.1. Мутахассисликлар рўйхатини шакллантириш

Мутахассисликлар рўйхатини киритиш ахборот тизимининг “Талабалар / Мутахассисликлар” менюси орқали амалга оширилади. Бунда янги мутахассислик яратиш учун 3.1-расмдаги ойнадан **Мутахассислик яратиш** тугмаси босилади.

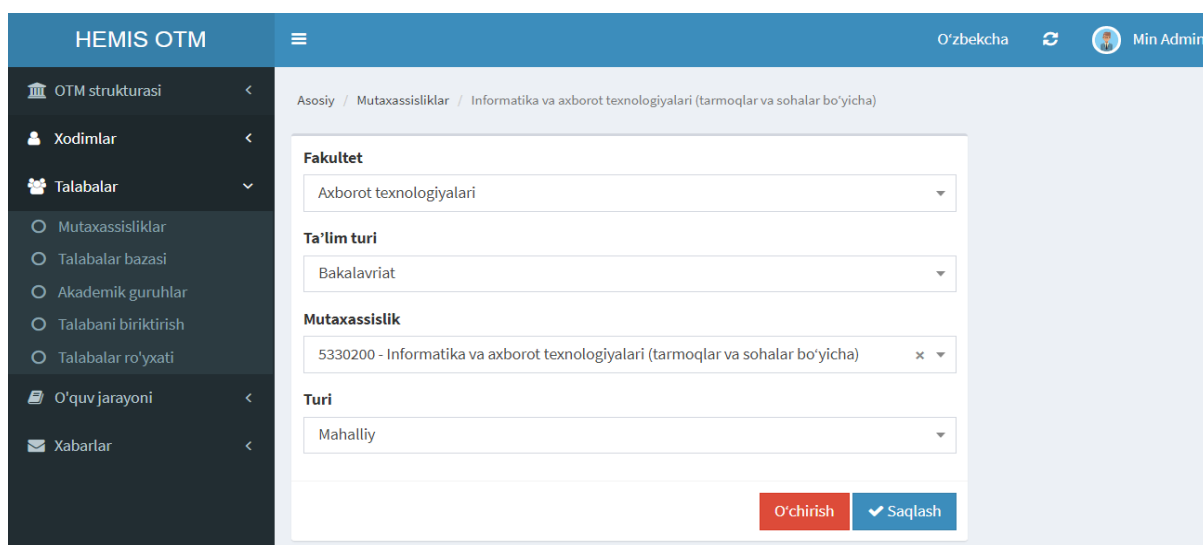

3.1-расм. Мутахассисликлар рўйхати ойнаси

3.2-расм. Мутахассисликларни киритиш ойнаси

3.3-расм. Мутахассисликларни ўзгартириш ойнаси

Мутахассисликни киритиш

Мутахассисликни киритиш учун 3.2-расмда кўрсатилганидек факультет, таълим тури, мутахассислик номи ва тури киритилади ва **Сақлаш** тугмаси босилади.

Мутахассислик номи вазирлик классификаторида келтирилган таълим йўналишлари ва мутахассисликлар рўйхатида танланади. Агар ОТМдаги мутахассислик рўйхатда мавжуд бўлмаса вазирлик вакилларига мурожаат қилиб мутахассисликни классификаторга қўшиб беришни сўраш зарур.

Мутахассислик турини киритишда агар мутахассислик ОТМнинг фақатгина ўзига тегишли бўлса **Махаллий** турини танлаш, ёки бошқа ОТМ билан ҳамкорликда бўлса **Қўшма** турини танлаш зарур.

Мутахассисликни ўзгартириш ёки ўчириш

Мутахассисликни ўзгартириш ёки ўчириш учун 3.1-расмда келтирилган мутахассисликлар рўйхатидан тегишли мутахассислик номига сичқонча билан босилади.

Шундан сўнг 3.3-расмда келтирилган мутахассисликларни ўзгартириш ойнасида тегишли маълумотлар таҳрирланади ва Сақлаш тугмасини босиш орқали сақланади.

Мутахассисликни ўчириш учун 3.3-расмда келтирилган мутахассисликларни ўзгартириш ойнасидаги Ўчириш тугмаси босилади. Шундан сўнг мутахассислик рўйхатдан олиб ташланади. Агар тизимда мутахассислик билан боғланган бошқа маълумотлар мавжуд (талабалар, ўқув режа) бўлса у ҳолда мутахассисликни ўчиришнинг имкони бўлмайди. Бундай ҳолларда мутахассисликни ўчириш учун дастлаб у билан боғланган бошқа маълумотларни ўчириш ва сўнггра мутахассисликнинг ўзини ўчириш керак бўлади.

3.2. Ўқув йиллари рўйхатини шакллантириш

Ўқув йиллари рўйхатини шакллантириш ахборот тизимининг “Ўқув жараёни / Ўқув йили” менюси орқали амалга оширилади.

Ўқув йилини киритиш

Янги ўқув йилини киритиш учун 3.4-расмдаги ойнанинг ўнг томонида жойлашган маълумотлар киритиш майдонларига ўқув йили номи (масалан: 2020-2021), ўқув йили коди (масалан: 2020) маълумотлари киритилади. Агар

киритилаётган ўқув йили жорий ўқув йили бўлса у ҳолда **Жорий ҳолат** параметри активлаштирилади ва Семестр тури майдонида жорий семестр (Кузги семестр ёки Баҳорги семестр) кўрсатилади. Барча маълумотлар киритиб бўлингандан сўнг **Сақлаш** тугмаси босилади ва ўқув йили рўйхатга қўшилади.

Мухим!!! 3.4-расмда келтирилганидек, тизимда нечта ўқув йили киритилишидан қатъий назар фақатгина биттаси жорий ўқув йили бўлиши мумкин, шунга алоҳида этибор бериш керак.

Nomi	Kod	Joriy holat	O'zgartirilgan	Faol
2019-2020	2019	Yo'q	24.10.2020 15:42:53	☐
2020-2021	2020	Ha	24.10.2020 15:43:46	☒
2021-2022	2021	Yo'q	24.10.2020 15:43:54	☐

3.4-расм. Ўқув йилини киритиш ойнаси

Nomi	Kod	Joriy holat	O'zgartirilgan	Faol
2019-2020	2019	Yo'q	24.10.2020 15:42:53	☐
2020-2021	2020	Ha	24.10.2020 15:43:46	☒
2021-2022	2021	Yo'q	24.10.2020 15:43:54	☐

3.5-расм. Ўқув йилини ўзгартириш ойнаси

Ўқув йилини ўзгартириш ёки ўчириш

Мавжуд ўқув йилини ўзгартириш ёки ўчириш учун 3.5-расмда келтирилган ўқув йиллари рўйхатидан керакли ўқув йили номига сичқонча

билан босилади ва ойнанинг ўнг томонидаги маълумотлар киритиш майдонларига танланган ўқув йили маълумотлари юкланади.

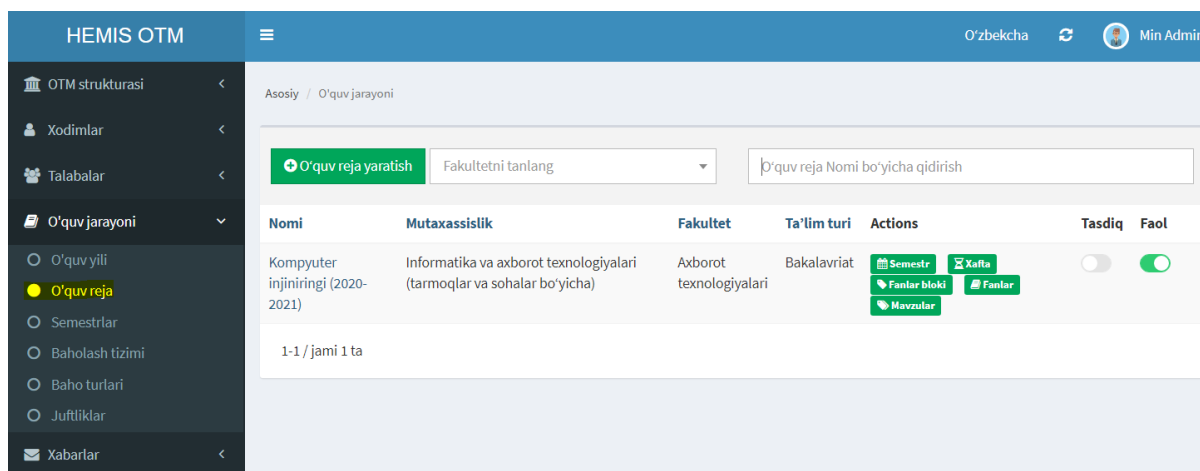
Ўқув йилини ўзгартириш учун тегишли майдонлардаги маълумотлар тахрирланади ва **Сақлаш** тугмаси босилади. Агар тизимда ўқув йили билан боғланган бошқа маълумотлар мавжуд бўлса ўқув йилини ўчиришнинг имкони бўлмайди. Бундай ҳолларда маълумотлар иерархиясининг қуйидан бошлаб юқорига томон ўқув йилига боғланган маълумотлар ўчирилади ва сўнгга ўқув йилининг ўзи ҳам ўчирилади.

3.3. Ўқув режалар рўйхатини шакллантириш

Ўқув режалар рўйхатини шакллантириш ахборот тизимининг “Ўқув жараёни / Ўқув режа” менюси орқали амалга оширилади.

Ўқув режалар рўйхатини кўриш

Ўқув режалар рўйхатини кўриш учун тизимнинг “Ўқув жараёни / Ўқув режа” менюси танланади (3.6-расм). Рўйхатга янги ўқув режани қўшиш учун **Ўқув режа яратиш** тугмаси босилади.

3.6-расм. Ўқув режалар рўйхати ойнаси

Ўқув режани киритиш

Янги ўқув режани яратиш учун 3.7-расмда кўрсатилганидек қуйидаги маълумотлар киритилади:

- Номи: - ўқув режанинг номи, ўқув режани номлашда таълим йўналишининг қисқа номи, таълим шакли номи ва қабул йили кўрсатилса мақсадга мувофиқ, масалан: **Компьютер инжиниринг (кундузги, 2020-2021)**;
- Факультет: Ўқув режа таалукли бўлган факультет номи;

- Мутахассислик: ўқув режа тузилган таълим йўналиши ёки мутахассислик номи;
- Ўқув йили: ўқув режанинг бошланғич ўқув йили номи, яъни ўқув режа қайси ўқув йилидаги талабалар қабули учун тасдиқланган бўлса ўша ўқув йили номи киритилади. Масалан 1-курс учун: 2020-2021 ўқув йили, 2-курс учун: 2019-2020 ўқув йили, 3-курс учун: 2018-2019 ўқув йили, 4-курс учун: 2017-2018 ўқув йили;
- Таълим шакли: ўқув режа тузилган таълим шакли номи (Кундузги, Кечки, Сиртқи ва бошқалар);
- Баҳолаш тизими: ўқув режадаги фанлар бўйича талабалар билимини баҳолаш тизими номи;
- Ўқиш муддати: ўқув режанинг давомийлик муддати, масалан бакалавр учун – 4 йил, магистратура учун – 2 йил. Таълим йўналишларининг мазмунига қараб бу ўзгариши мумкин;
- Семестрлар сони: ўқув режадаги семестрлар сони, масалан бакалавр учун – 8 семестр, магистратура учун 4 семестр. Таълим йўналишларининг мазмунига қараб бу ўзгариши мумкин;
- Кузги давр: кузги семестрнинг бошланиш ва тугаш муддатлари;
- Баҳорги давр: баҳорги семестрнинг бошланиш ва тугаш муддатлари;

Барча маълумотлар киритиб бўлингандан сўнг ўқув режани рўйхатга қўшиш учун **Сақлаш** тугмаси босилади.

Мухим!!!

ОТМнинг талабалар қабулига қараб ҳар бир мутахассислик бўйича таълим шакллари (кундузги, сиртқи, кечки, 2-олий таълим, махсус сиртқи) кесимида алоҳида ўқув режалар яратилиши зарур. Мисол учун, битта мутахассисликнинг кундузги таълим шаклида ўқийдиган талабалар учун алоҳида ўқув режа яратилади, масалан: **Компьютер инжиниринг (кундузги, 2020-2021)**. Худди шу тарзда ушбу мутахассисликнинг сиртқи таълим шаклида ўқийдиган талабалар учун ҳам алоҳида ўқув режа яратилади, масалан: **Компьютер инжиниринг (сиртқи, 2020-2021)**. Шу тартибда барча йўналишлар бўйича барча таълим шакллари кесимида ўқув режалар яратилади. Бу эса ўз навбатида талабаларни таълим шакллари бўйича алоҳида киритиш ва ажратиш имконини беради.

Ўқув режа яратилгандан сўнг ушбу ўқув режа маълумотидан фойдаланиш учун 3.6-расмда кўрсатилгани каби ўқув режанинг тасдиқ параметрини активлаштириб қўйиш керак. Бу ўқув режанинг

тасдиқланганлигини ва бундаги маълумотлар ўзгартирилмаслигини англатади.

The screenshot shows the 'O'quv reja yaratish' form in the HEMIS OTM system. The form is titled 'Asosiy / O'quv reja / O'quv reja yaratish'. It contains the following fields:

- Nomi ***: Text input field.
- Fakultet ***: Dropdown menu with 'Fakultetni tanlang'.
- Mutaxassislik ***: Dropdown menu with 'Tanlash'.
- O'quv yili ***: Dropdown menu with 'O'quv yilini tanlang'.
- Ta'lim shakli ***: Dropdown menu with 'Ta'lim shaklini tanlang'.
- Baholash tizimi ***: Dropdown menu with 'Baholash tizimini tanlang'.
- O'qish muddati (yil) ***: Text input field.
- Semestrlar soni ***: Text input field.
- Kuzgi davr ***: Range selector with 'Kuzgi semestr boshi' and 'Kuzgi semestr yaku'.
- Baxorgi davr ***: Range selector with 'Baxorgi semestr bos' and 'Baxorgi semestr yal'.

A blue 'Saqlash' button is located at the bottom right of the form.

3.7-расм. Ўқув режани яратиш ойнаси

Ўқув режани ўзгартириш ёки ўчириш

Ўқув режани ўзгартириш ёки ўчириш учун 3.6-расмдаги ўқув режалар рўйхатидан керакли ўқув режа номига сичқонча билан босилади, шундан сўнг 3.8-расмда тасвирланган ўзгартириш ойнаси очилади.

Ўқув режани ўзгартириш учун тегишли маълумотлар таҳрирланади ва сақлаш учун **Сақлаш** тугмаси босилади.

Ўқув режани ўчириш учун 3.8-расмдаги **Ўчириш** тугмаси босилади ва ўчириш тасдиқланади. Шундан сўнг ўқув режа рўйхатдан ўчирилади. Агар тизимда ўқув режа билан боғланган бошқа маълумотлар (академик гуруҳлар, семестрлар) мавжуд бўлса ўқув режани ўчиришнинг имкони бўлмайди. Бундай ҳолларда ўқув режани ўчириш учун дастлаб у билан боғланган бошқа маълумотларни ўчиришга тўғри келади.

HEMIS OTM

O'zbekcha

Min Admin

OTM strukturasi

Xodimlar

Talabalar

O'quv jarayoni

O'quv yili

O'quv reja

Semestrlar

Baholash tizimi

Baho turlari

Juftliklar

Xabarlar

Asosiy / O'quv reja / Kompyuter injiniringi (2020-2021)

Nomi *

Kompyuter injiniringi (2020-2021)

Fakultet *

Axborot texnologiyalari

Mutaxassislik *

5330200 - Informatika va axborot texnologiyalari (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

O'quv yili *

2020-2021

Ta'lim shakli *

Kunduzgi ta'lim

Baholash tizimi *

Kredit baholash tizimi

O'qish muddati (yil) *

4

Semestrlar soni *

8

Kuzgi davr *

2020-09-02 to 2021-01-30

Baxorgi davr *

2021-02-01 to 2021-06-30

O'chirish

Saqlash

3.8-расм. Ўқув режани ўзгартириш ойнаси

3.4. Семестрлар рўйхатини шакллантириш

Семестрлар рўйхатини шакллантириш ахборот тизимининг “Ўқув жараёни / Семестрлар” менюси орқали амалга оширилади. Одатда семестрлар рўйхати автоматик равишда ўқув режани яратиш вақтида унда кўрсатилган семестрлар сонига қараб қратилади. Қуйида семестрлар рўйхатини қўлда шакллантириш жараёнини кўриб чиқамиз.

HEMIS OTM

O'zbekcha

Min Admin

OTM strukturasi

Xodimlar

Talabalar

O'quv jarayoni

O'quv yili

O'quv reja

Semestrlar

Baholash tizimi

Baho turlari

Juftliklar

Xabarlar

Asosiy / O'quv reja /

Semestr yaratish

O'quv rejani tanlang

Qidirish, semestrlarning Nomi / Kodi bo'yicha

Kod	Nomi	O'quv reja	O'quv yili	Muddat	Tasdiq	Faol
11	1-semestr	Kompyuter injiniringi (2020-2021)	2020-2021	02.09.2020 - 30.01.2021		
12	2-semestr	Kompyuter injiniringi (2020-2021)	2020-2021	01.02.2021 - 30.06.2021		
13	3-semestr	Kompyuter injiniringi (2020-2021)	2021-2022	02.09.2021 - 30.01.2022		
14	4-semestr	Kompyuter injiniringi (2020-2021)	2021-2022	01.02.2022 - 30.06.2022		
15	5-semestr	Kompyuter injiniringi (2020-2021)	2022-2023	02.09.2022 - 30.01.2023		
16	6-semestr	Kompyuter injiniringi (2020-2021)	2022-2023	01.02.2023 - 30.06.2023		
17	7-semestr	Kompyuter injiniringi (2020-2021)	2023-2024	02.09.2023 - 30.01.2024		
18	8-semestr	Kompyuter injiniringi (2020-2021)	2023-2024	01.02.2024 - 30.06.2024		

1-8 / jami 8 ta

3.9-расм. Семестрлар рўйхатини кўриш ойнаси

HEMIS OTM

O'zbekcha

Min Admin

Asosiy / Semestrlar / Semestr yaratish

Nomi

Kod

O'quv yili

O'quv yilini tanlang

O'quv reja

O'quv rejani tanlang

Boshlanish sanasi

Enter start_date

Tugash sanasi

Enter end_date

Saqlash

3.10-расм. Семестрни киритиш ойнаси

HEMIS OTM

O'zbekcha

Min Admin

Asosiy / Semestrlar / 1-semestr

Nomi

1-semestr

Kod

11

O'quv yili

2020-2021

O'quv reja

Kompyuter injiniringi (2020-2021)

Boshlanish sanasi

2020-09-02

Tugash sanasi

2021-01-30

O'chirish

Saqlash

3.11-расм. Семестрни ўзгартириш ойнаси

Семестрлар рўйхатини кўриш

Семестрлар рўйхатини кўриш учун тизимнинг “Ўқув жараёни / Семестрлар” менюси танланади (3.9-расм). Рўйхатга янги ўқув семестрини қўшиш учун **Семестр яратиш** тугмаси босилади.

Семестрни киритиш

Янги ўқув семестрини яратиш учун 3.10-расмда кўрсатилганидек қуйидаги маълумотлар киритилади:

- Номи: - семестрнинг номи, маслан 1-семестр, 2-семестр, ... ;
- Код: семестрнинг коди 2 хонали бўлиб, тизимда семестрларни кодлаш 11 дан бошлаб кетма-кет амалга оширилади, масалан: 1-семестрнинг коди – 11, 2-семестрнинг коди – 12, ... ;
- Ўқув йили: семестр тегишли бўлган ўқув йили номи;
- Ўқув режа: семестр тегишли бўлган ўқув режа номи;
- Бошланиш санаси: киритилаётган семестрнинг бошланиш санаси;
- Тугаш санаси: киритилаётган семестрнинг тугаш санаси;

Барча маълумотлар киритиб бўлингандан сўнг семестрни рўйхатга қўшиш учун **Сақлаш** тугмаси босилади.

Семестрни ўзгартириш ёки ўчириш

Семестрни ўзгартириш ёки ўчириш учун 3.9-расмдаги семестрлар рўйхатидан керакли семестр номига сичқонча билан босилади, шундан сўнг 3.11-расмда тасвирланган семестрни ўзгартириш ойнаси очилади.

Семестрни ўзгартириш учун ойнадаги тегишли маълумотлар тахрирланади ва сақлаш учун **Сақлаш** тугмаси босилади.

Семестрни ўчириш учун 3.11-расмда келтирилган семестрларни ўзгартириш ойнасидаги **Ўчириш** тугмаси босилади ва ўчириш тасдиқланади. Шундан сўнг семестр рўйхатдан ўчирилади. Агар тизимда семестр билан боғланган бошқа маълумотлар (талабанинг гуруҳга бириктириш маълумотлари) мавжуд бўлса семестрни ўчиришнинг имкони бўлмайди. Бундай ҳолларда семестрни ўчириш учун дастлаб у билан боғланган бошқа маълумотларни ўчириш зарур.

3.5. Академик гуруҳлар рўйхатини шакллантириш

Академик гуруҳлар рўйхатини шакллантириш ахборот тизимининг “Талабалар / Академик гуруҳлар” менюси орқали амалга оширилади.

Академик гуруҳлар рўйхатини кўриш

Академик гуруҳлар рўйхатини кўриш учун тизимнинг “Талабалар / Академик гуруҳлар” менюси танланади (3.12-расм). Рўйхатга янги академик гуруҳни қўшиш учун **Гуруҳ яратиш** тугмаси босилади.

HEMIS OTM

O'zbekchaMin Admin

OTM strukturasi

Xodimlar

Talabalar

Mutaxassisliklar

Talabalar bazasi

Akademik guruhlar

Talabani biriktirish

Talabalar ro'yxati

O'quv jarayoni

Xabarlar

Asosiy / Guruh

Guruh yaratish

O'quv rejani tanlang

Guruh Nomi / Kodi bo'yicha qidirish

Nomi	Fakultet	Mutaxassislik	Ta'lim turi	Ta'lim shakli	Ta'lim tili	Faol
410-20 TTu	Axborot texnologiyalari	5330200	Bakalavriat	Kunduzgi ta'lim	O'zbek tili	<div></div>
411-20 TTu	Axborot texnologiyalari	5330200	Bakalavriat	Kunduzgi ta'lim	O'zbek tili	<div></div>
412-20 TTr	Axborot texnologiyalari	5330200	Bakalavriat	Kunduzgi ta'lim	Rus tili	<div></div>

1-3 / jami 3 ta

3.12-расм. Академик гуруҳлар рўйхатини кўриш ойнаси

HEMIS OTM	Asosiy / Akademik guruhlar / Guruh yaratish	O'zbekcha	Min Admin
<ul style="list-style-type: none"> OTM strukturasi Xodimlar Talabalar <ul style="list-style-type: none"> Mutaxassisliklar Talabalar bazasi Akademik guruhlar Talabani biriktirish Talabalar ro'yxati O'quv jarayoni Xabarlar 	<div> <div>Nomi</div> <div></div> <div>O'quv reja</div> <div>O'quv rejani tanlang</div> <div>Ta'lim tili</div> <div>Ta'lim tilini tanlang</div> <div>Saqlash</div> </div>		

3.13-расм. Академик гуруҳларни киритиш ойнаси

HEMIS OTM	Asosiy / Akademik guruhlar / 412-20 TTr	O'zbekcha	Min Admin
<ul style="list-style-type: none"> OTM strukturasi Xodimlar Talabalar <ul style="list-style-type: none"> Mutaxassisliklar Talabalar bazasi Akademik guruhlar Talabani biriktirish Talabalar ro'yxati O'quv jarayoni Xabarlar 	<div> <div>Nomi</div> <div>412-20 TTr</div> <div>O'quv reja</div> <div>Kompyuter injiniringi (2020-2021)</div> <div>Ta'lim tili</div> <div>Rus tili</div> <div>O'chirish</div> <div>Saqlash</div> </div>		

3.14-расм. Академик гуруҳларни ўзгартириш ойнаси

Академик гуруҳни киритиш

Янги академик гуруҳни яратиш учун 3.13-расмда кўрсатилганидек қуйидаги маълумотлар киритилади:

- Номи: - академик гуруҳ номи, маслан 410-20 Ту (410 - факультет кесимидаги гуруҳ рақами, 20 – 2020 ўқув йилида қабул қилинган талабалар гуруҳи, Ту – телекоммуникация йўналиши ўзбек гуруҳи);
- Ўқув режа: киритилаётган академик гуруҳдаги талабалар таҳсил оладиган ўқув режа номи;
- Таълим тили: академик гуруҳдаги талабаларни ўқитиш тили;

Барча маълумотлар киритиб бўлингандан сўнг академик гуруҳни рўйхатга қўшиш учун **Сақлаш** тугмаси босилади.

Мухим!!! Ўқув режа майдонида танланаётган маълумотга алоҳида эътибор бериш зарур. Агар ўқув режаларнинг тасдиқ параметри активлаштирилмаган бўлса уни танлашнинг имкони бўлмайди. Академик гуруҳлар ҳар бир мутахассисликнинг таълим шакллари бўйича яратилган ўқув режалар асосида шакллантирилиши зарур. Бу ўз навбатида таълим шакллари бўйича гуруҳларни ва талабаларни ажратиш имконини беради.

Академик гуруҳни ўзгартириш ёки ўчириш

Академик гуруҳни ўзгартириш ёки ўчириш учун 3.12-расмдаги рўйхатдан керакли академик гуруҳ номига сичқонча билан босилади, шундан сўнг 3.14-расмда тасвирланган академик гуруҳни ўзгартириш ойнаси очилади.

Академик гуруҳни ўзгартириш учун ойнадаги тегишли маълумотлар таҳрирланади ва сақлаш учун **Сақлаш** тугмаси босилади.

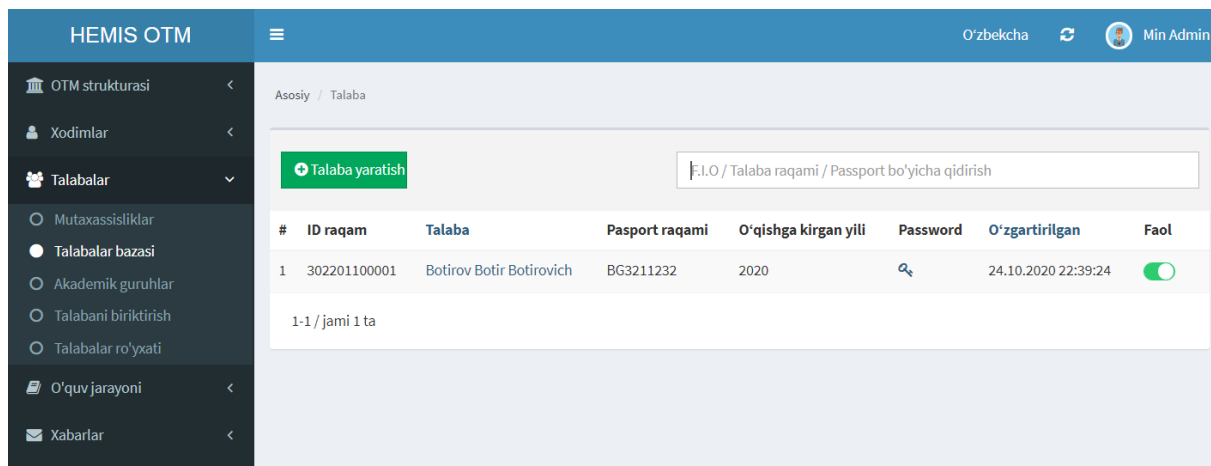
Академик гуруҳни ўчириш учун 3.14-расмда келтирилган академик гуруҳларни ўзгартириш ойнасидаги **Ўчириш** тугмаси босилади ва ўчириш тасдиқланади. Шундан сўнг академик гуруҳ рўйхатдан ўчирилади. Агар тизимда академик гуруҳ билан боғланган бошқа маълумотлар (талабанинг гуруҳга бириктириш маълумотлари) мавжуд бўлса академик гуруҳни ўчиришнинг имкони бўлмайди. Бундай ҳолларда академик гуруҳни ўчириш учун дастлаб у билан боғланган бошқа маълумотларни ўчириш зарур.

3.6. Талабалар рўйхатини шакллантириш

Талабалар рўйхатини шакллантириш ахборот тизимининг “Талабалар / Талабалар базаси” менюси орқали амалга оширилади.

Талабалар рўйхатини кўриш

Талабалар рўйхатини кўриш учун тизимнинг “Талабалар / Талабалар базаси” менюси танланади (3.15-расм). Рўйхатга янги талабани қўшиш учун **Талаба яратиш** тугмаси босилади.

3.15-расм. Талабалар рўйхатини кўриш ойнаси

The screenshot shows the 'Talaba yaratish' form in the HEMIS OTM system. The sidebar menu is the same as in the previous image, with 'Talabalar bazasi' selected. The main content area has a header 'Asosiy / Talabalar bazasi / Talaba yaratish'. The form is divided into several sections: 'Ta'lim ma'lumoti' with dropdowns for 'O'quv yili', 'To'lov shakli', and 'Fakultet'; 'Mutaxassislik' with a dropdown; 'Passport ma'lumoti' with fields for 'Fuqarolik', 'Pasport raqami', 'JShPR-kod', 'Rasm' (with a plus icon), 'Familiya', 'Ismi', 'Otasi nomi', 'Tug'ilgan sana', 'Jins', and 'Millat'; and 'Manzil ma'lumotlari' with dropdowns for 'Davlat', 'Viloyat', 'Tuman', 'Uy manzili', 'Ijtimoiy toifa', 'O'qishga kirgan yili', 'Yashash joyi', and 'Joriy manzil'. There is a 'Boshqa' text area at the bottom. A blue 'Saqlash' button is in the bottom right corner.

3.16-расм. Талаба маълумотларини киритиш ойнаси

HEMIS OTM

OTM strukturasi

Xodimlar

Talabalar

Mutaxassisliklar

Talabalar bazasi

Akademik guruhlar

Talabani biriktirish

Talabalar ro'yxati

O'quv jarayoni

Xabarlar

O'zbekcha

Min Admin

Asosiy / Talabalar bazasi / Botirov Botir Botirovich

Ta'lim ma'lumoti

O'quv yili

To'lov shakli

Fakultet

2020-2021

Davlat granti

Axborot texnologiyalari

Mutaxassislik

5330200 - Informatika va axborot texnologiyalari (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Guruh

Kurs

Semestr

411-20 TTu

1-kurs

1-semestr

Passport ma'lumoti

Fuqarolik

Pasport raqami

JShPR-kod

Rasm

Fuqaroligi yo'q shaxslar

BG3211232

32136565665462

Familiya

Ismi

Otasining ismi

Botirov

Botir

Botirovich

Tug'ilgan sana

Jins

Millat

2002-03-15

Erkak

O'zbeklar

Manzil ma'lumotlari

Davlat

Viloyat

Tuman

Uy manzili

O'zbekiston

Toshkent shahri

Sirg'ali tumani

Sergeli 3-83

Ijtimoiy toifa

O'qishga kirgan yili

Yashash joyi

Joriy manzil

Boshqa

2020

O'z uyida

Sergeli 3-83

Boshqa

O'chirish

Saqlash

3.17-расм. Талаба маълумотларини ўзгартириш ойнаси

Талаба маълумотларини киритиш

Янги талаба маълумотларини яратиш учун 3.16-расмда кўрсатилганидек қуйидаги маълумотлар киритилади:

Таълим маълумотлари:

- Ўқув йили: - талаба ўқишга қабул қилинган ўқув йили номи;
- Тўлов шакли: талабанинг ўқиш шакли (давлат гранти, тўлов-шартнома);
- Факультет: талаба таҳсил оладиган факультет номи;
- Мутахассислик: талабанинг таълим оладиган мутахассислиги;

Паспорт маълумотлари:

- Фуқаролик: талабанинг фуқаролик тоифаси;
- Паспорт рақами: талабанинг паспорт серияси ва рақами;
- ЖШПР-код: талабанинг паспортдаги 14 хонали персонал идентификацион рақами;

- Фамилия, исми, отасининг исми: талабанинг фамилияси, исми ва шарифи
- Туғилган сана: талабанинг туғилган санаси;
- Жинс: талабанинг жинси;
- Миллат: талабанинг миллати;

Манзил маълумотлари:

- Давлат: талаба яшайдиган давлат номи;
- Вилоят: талаба яшайдиган вилоят номи;
- Туман: талаба яшайдиган туман номи;
- Уй манзили: талабанинг доимий яшаш манзили;
- Ижтимоий тоифа: талабанинг ижтимоий тоифаси;
- Ўқишга кирган йили: талабанинг ўқишга кирган йили;
- Яшаш жойи: талабанинг яшаш жойи тоифаси;
- Жорий манзил: талабанинг ўқиш вақтидаги яшаш манзили.

Талаба маълумотларини киритишда Ўзбекистон Республикаси фуқароси бўлган талабаларнинг паспорт серияси, рақами ва ПНФЛ коди республика паспорт маълумотлари базаси билан текширилади. Агар талаба маълумотлари республика паспорт базасида топилса талабанинг айрим шахсий маълумотлари автоматик равишда тўлдирилади. Акс ҳолда талаба республика паспорт маълумотлари базасида топилмаса ёки хорижий давлат фуқароси бўлса ёки фуқаролиги йўқ шахс бўлса бундай талабаларнинг барча маълумотлари қўлда киритилади. Паспорт маълумотларини республика паспорт базасида текшириш учун ЖШПР-код майдонинг ёнидаги лупа тугмаси босилади.

Барча маълумотлар киритиб бўлингандан сўнг талабани базага қўшиш учун **Сақлаш** тугмаси босилади.

Мухим!!! Талаба сақланаётган вақтда тизим автоматик равишда вазирлик тизими билан боғланиб талаба учун 12 хонали уникал ID рақам олади (3.15-расм). Агар талаба сақлансаю лекин ID рақами олинмган бўлса демак шу вақтда тизимлараро алоқа бўлмаган бўлади, шундай ҳолларда маълум вақтдан кейин тизимнинг синхронизация функциясини ишга тушириш зарур (Тизим / Синхронизация статус - менюси). Барча талабалар киритилган вақтда уларнинг ID кодлари мавжудлигига эътибор қаратиб бориш зарур.

Талаба маълумотларини ўзгартириш ёки ўчириш

Талаба маълумотларини ўзгартириш ёки ўчириш учун 3.15-расмдаги рўйхатдан керакли талаба фамилиясига сичқонча билан босилади, шундан сўнг 3.17-расмда тасвирланган талаба маълумотларини ўзгартириш ойнаси очилади.

Талаба маълумотларини ўзгартириш учун ойнадаги тегишли маълумотлар таҳрирланади ва сақлаш учун **Сақлаш** тугмаси босилади.

Талаба маълумотларини ўчириш учун 3.17-расмда келтирилган талаба маълумотларини ўзгартириш ойнасидаги **Ўчириш** тугмаси босилади ва ўчириш тасдиқланади. Шундан сўнг талаба рўйхатдан ўчирилади. Агар тизимда талаба билан боғланган бошқа маълумотлар мавжуд бўлса талабани ўчиришнинг имкони бўлмайди.

Мухим!!! Тизим функционали шундай яратилганки талаба ўчирилган тақдирда ҳам унинг маълумотлари бутунлай базадан ўчирилмайди. Аксинча талабанинг ID рақами ва таълим маълумотлари ўчирилади ва талаба тизимнинг бошқа жойларида кўринмай қолади. Шахсий маълумотлари эса ID рақамсиз талабалар базасида мавжудлигича қолади.

3.7. Талабаларни гуруҳга бириктириш

Талабани гуруҳга бириктириш

Талабаларни академик гуруҳларга бириктириш ахборот тизимининг “Талабалар / Талабани бириктириш” менюси орқали амалга оширилади.

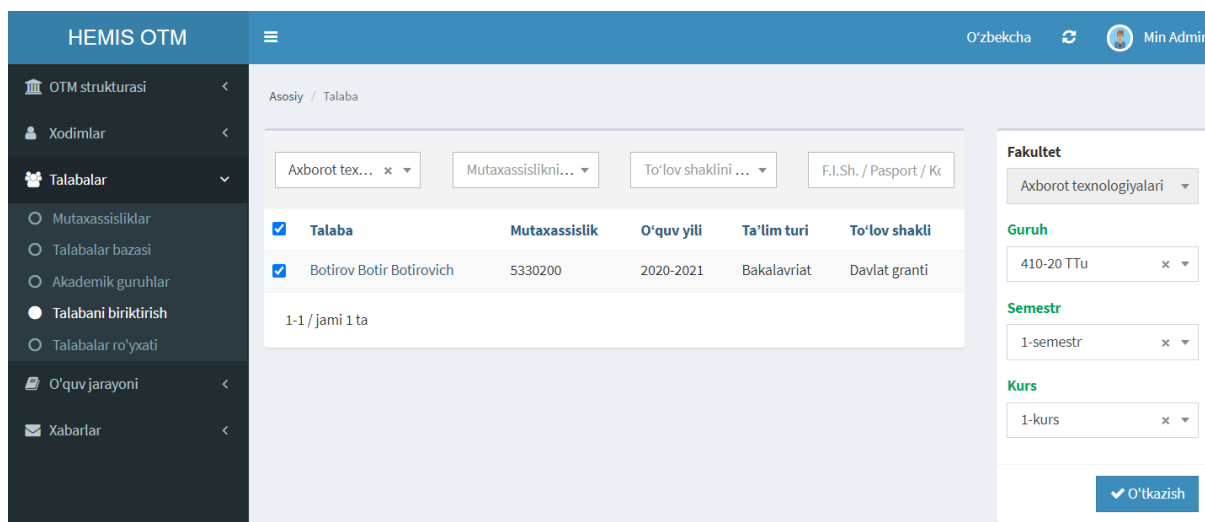
Талабаларни гуруҳга бириктириш учун 3.18-расмда кўрсатилганидек рўйхатдаги керакли талабалар белгиланади ва ойнанинг ўнг томонидаги майдонларга қуйидаги тегишли маълумотлар киритилади:

- Факультет: гуруҳ таалукли бўлган факультет номи;
- Гуруҳ: талаба бириктириладиган гуруҳ номи;
- Семестр: талаба бириктирилаётган семестр;
- Курс: талаба бириктирилаётган ўқув курси.

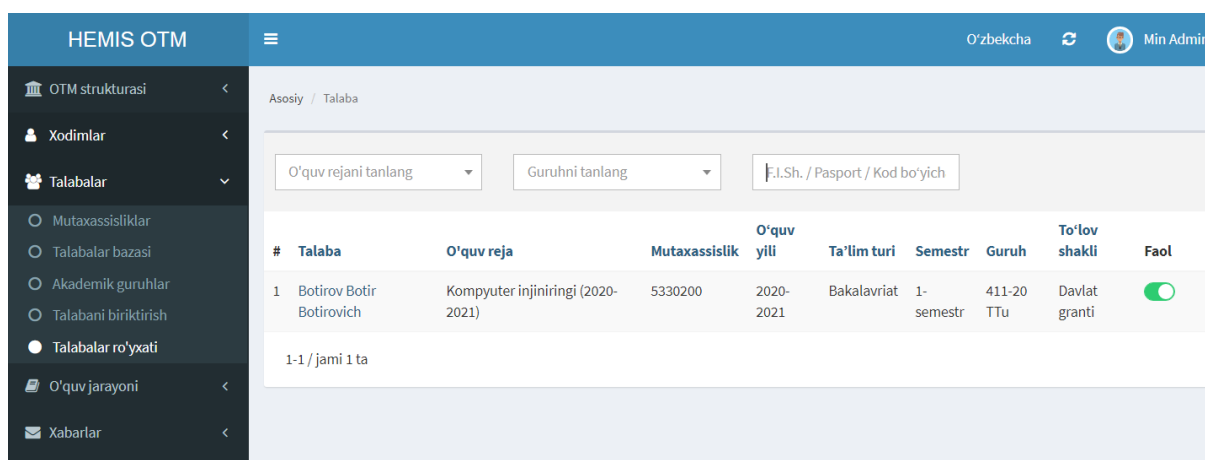
Зарурий маълумотлар киритиб бўлингандан сўнг **Ўтказиш** тугмасини босиш орқали талаба кўрсатилган гуруҳга бириктирилади ва таълим маълумотлари базага сақланади.

Гуруҳга бириктириш амалга оширилгандан сўнг талаба 3.18-расмдаги бириктириладиган талабалар рўйхатидан йўқолади ва 3.19-расмда кўрсатилган талабалар рўйхатига қўшилади.

Гуруҳларга бириктирилган талабалар рўйхати кўриш тизимнинг “Талабалар / Талабалар рўйхати” менюси орқали амалга оширилади (3.19-расмда).

3.18-расм. Талабаларни гуруҳга бириктириш ойнаси

3.19-расм. Гуруҳларга бириктирилган талабалар рўйхати ойнаси

Талабанинг гуруҳ маълумотларини ўзгартириш ёки ўчириш

Талабаларнинг гуруҳ маълумотларини ўзгартириш ёки ўчириш ахборот тизимининг “Талабалар / Талабалар рўйхати” менюси орқали амалга оширилади. Гуруҳ маълумотларини ўзгартириш ёки ўчириш учун 3.19-расмда келтирилган талабалар рўйхатидан керакли талаба фамилиясига босилади. Шундан сўнг 3.20-расмда тасвирланган талабанинг гуруҳ маълумотларини ўзгартириш ойнаси очилади.

Талабанинг гуруҳ маълумотларини ўзгартириш учун ойнадаги гуруҳ, курс ва семестр майдонларидаги тегишли маълумотлар таҳрирланади ва сақлаш учун **Сақлаш** тугмаси босилади.

Талабанинг гуруҳ маълумотларини ўчириш учун 3.20-расмда келтирилган талаба гуруҳ маълумотларини ўзгартириш ойнасидаги **Ўчириш** тугмаси босилади ва ўчириш тасдиқланади. Шундан сўнг талабанинг гуруҳ маълумотлари ўчирилади, талаба эса гуруҳларга бириктирилган талабалар рўйхатидан йўқолиб талабани гуруҳга бириктириш ойнасидаги рўйхатда пайдо бўлади.

The screenshot displays the 'Talim ma'lumoti' (Education Information) form in the HEMIS OTM system. The form is organized into several sections:

- Talim ma'lumoti**
  - O'quv yili**: 2020-2021
  - To'lov shakli**: Davlat granti
  - Fakultet**: Axborot texnologiyalari
  - Mutaxassislik**: 5330200 - Informatika va axborot texnologiyalari (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
  - Guruh**: 411-20 TTu
  - Kurs**: 1-kurs
  - Semestr**: 1-semestr
- Passport ma'lumoti**
  - Fuqarolik**: Fuqaroligi yo'q shaxslar
  - Pasport raqami**: BG3211232
  - JShPR-kod**: 32136565665462
  - Rasm**: Placeholder for a photo
  - Familiya**: Botirov
  - Ismi**: Botir
  - Otasining ismi**: Botirovich
  - Tug'ilgan sana**: 2002-03-15
  - Jins**: Erkak
  - Millat**: O'zbeklar
- Manzil ma'lumotlari**
  - Davlat**: O'zbekiston
  - Viloyat**: Toshkent shahri
  - Tuman**: Sirg'ali tumani
  - Uy manzili**: Sergeli 3-83
  - Ijtimoiy toifa**: Boshqa
  - O'qishga kirgan yili**: 2020
  - Yashash joyi**: O'z uyida
  - Joriy manzil**: Sergeli 3-83
  - Boshqa**: Empty text field

At the bottom right, there are two buttons: **O'chirish** (Delete) and **Saqlash** (Save).

3.20-расм. Талабанинг гуруҳ маълумотларини ўзгартириш ойнаси

Мухим!!! Талабаларни академик гуруҳларга бириктириш шарт ҳисобланади. Чунки академик гуруҳлар орқали талабаларни таълим шакллари бўйича ажратиш амалга оширилади. Талабалар академик гуруҳларга бириктирилган тақдирда вазирлик тизимида талабаларнинг таълим шакллари бўйича тегишли ҳисоботлари шаклланади.

4. Маълумотларни синхронизация қилиш

Вазирликда статистик ахборотларни шакллантириш мақсадида HEMIS лойиҳаси доирасида иккита ахборот тизими ишлаб чиқилган:

- HEMIS вазирлик – бу тизим HEMIS OTM тизимларидан маълумотларни йиғиш ва статистик ахборотларни шакллантириш учун хизмат қилади;
- HEMIS OTM – бу тизим олий таълим муассасалари административ ва ўқув жараёнларини автоматлаштириш учун хизмат қилади.

Вазирликда тегишли статистик ахборотлар шаклланиши учун ушбу иккала тизим интеграция қилиниб боғланган ва маълумотларни олиш синхронлаштирилган.

Ушбу қуйида келтириладиган функциялардан фақатгина тизимлар орасида боғланиш бўлмай қолиб айрим маълумотлар шаклланмай қолган вақтда фойдаланилади.

4.1. Синхронизация логларини кўриш

Тизимлар аро боғланишларда муаммо чиққанда ёки маълумотлар янгиланмай қолганда уларнинг сабабини аниқлаш учун алоҳида синхронизация логлари рўйхати тузилган (4.1-расм).

HEMIS OTM		O'zbekcha		Min Admin
OTM strukturalari	<	Asosiy / Sinxronizatsiya (Log)		
Xodimlar	<	Obyekt / Ma'lumot / Xato bo'yicha qidirish		
Talabalar	<			
O'quv jarayoni	<			
Xabarlar	<			
Tizim	▼			
● Sinxronizatsiya (Log)				
○ Sinxronizatsiya (Status)				
Obyekt	Obyekt	Xatolik		
Klassifikatorlar 26.10.2020 10:45:18	Talabalar yashash joylari turlari h_accommodation	fopen(http://ministry.hemis.uz/app/rest/v2/services/classifiers/all): failed to open stream: HTTP request failed!		
Klassifikatorlar 26.10.2020 10:44:17	Fanlar toifalari h_subject_type	fopen(http://ministry.hemis.uz/app/rest/v2/services/classifiers/all): failed to open stream: HTTP request failed!		
Klassifikatorlar 26.10.2020 10:43:17	Talaba statusi turlari h_student_status	fopen(http://ministry.hemis.uz/app/rest/v2/services/classifiers/all): failed to open stream: HTTP request failed!		
Klassifikatorlar 26.10.2020 10:42:17	Talabalarni chetlashtirish sabablari h_expel_reason	fopen(http://ministry.hemis.uz/app/rest/v2/services/classifiers/all): failed to open stream: HTTP request failed!		

4.1-расм. Синхронизация логларини кўриш ойнаси

Ушбу синхронизация логларини тизимнинг ўзи муаммо содир бўлганда автоматик равишда қайд қилади ва рўйхатга қўшиб қўяди. Синхронизация логларини кўриш тизимнинг “Тизим / Синхронизация (лог)” менюси орқали амалга оширилади.

4.2. Маълумотларни синхронизация қилиш

Тизим автоматик равиш иш жараёнларида қайсидир маълумотлар вазирлик сервери билан синхронланмай қолса уларни йиғиб тизим синхронизация статусида кўрсатади (4.2-расм).

Маълумотларнинг синхронизация статусини кўриш ахборот тизимининг “Тизим / Синхронизация (статус)” менюси орқали амалга оширилади.

HEMIS OTM		O'zbekcha Min Admin		
OTM strukturasi	<	Asosiy / Sinxronizasiya (Status)		
Xodimlar	<			
Talabalar	<			
O'quv jarayoni	<			
Xabarlar	<			
Tizim	>			
Sinxronizasiya (Log)				
Sinxronizasiya (Status)				

Queue Status	Count
Waiting	5267
Delayed	0
Reserved	916
Done	374896
Jami	381079

Cron Job	Started At	Finished At
min5	26.10.2020 10:55:12	
day1	26.10.2020 01:00:11	26.10.2020 01:00:19

Nomi	Ma'lumot	Muvaffaqiyatli	Muvaffaqiyatsiz	
OTM	University Data	0	1	Barcha obyektlarni sinxronlash
Kafedra / Bo'lim	Universitet Kafedralari, Bo'limlari va Fakultetlari	5	0	Barcha obyektlarni sinxronlash
Talaba	Talaba va talaba akademik ma'lumotlari	0	1	Barcha obyektlarni sinxronlash
Diplom	Talaba dimlomi va akademik yozuvlari	0	0	Barcha obyektlarni sinxronlash
Xodim	Xodim va xodimga aloqador ma'lumotlar	1	0	Barcha obyektlarni sinxronlash
Lavozim	Xodim Lavozimlari	1	0	Barcha obyektlarni sinxronlash
Klassifikatorlar	Klassifikatorlar va ma'lumotlari	30	24	Barcha obyektlarni sinxronlash

4.2-расм. Маълумотлар синхронизация ойнаси

Ушбу ойнада қуйидаги учта турдаги маълумотлар тақдим этилади:

- Вазирлик серверидаги юклама: вазирлик тизимида навбатда турган, захираланган ва ишлов берилган синхронизация сўровлари статистикаси;
- Синхронизация вақтлари: тизимда синхронизация функциясининг ишга тушган вақтлари;
- Синхронланмаган маълумотлар рўйхати: тизим томонидан шакллантирилган синхронизация қилинмаган маълумотлар рўйхати.